

Justitiedepartementet

Angående betänkandet Bolags rörlighet över gränserna (SOU 2021:18)

Ekobrottsmyndigheten lämnar härmed sitt yttrande över rubricerat betänkande.

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker utredningens förslag och lämnar följande synpunkter.

4.11.5 Otillbörlighetsprövning

Vid den otillbörlighetsprövning som ska göras vid gränsöverskridande fusioner, delningar och ombildningar föreslås Bolagsverket få en skyldighet att hämta in upplysningar från Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten och Polismyndigheten. En uppgiftsskyldighet gentemot Bolagsverket föreslås införas för dessa och andra myndigheter som Bolagsverket vill inhämta upplysningar från.

Uppgifter i underrättelseverksamheten

Utredningen bedömer att de myndigheter vars verksamhetsområden bäst svarar mot kärnan av de särskilt skyddsvärda intressena som den föreslagna lagstiftningen avser att skydda för Sveriges del torde vara Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten. För Bolagsverket kommer det vara av intresse att få uppgifter från både Ekobrottsmyndighetens utredande verksamhet och den underrättelseverksamhet som Polismyndigheten bedriver vid Ekobrottsmyndigheten. Underrättelseverksamheten vid myndigheten leds av Ekobrottskansliet, som är en del av Nationella operativa avdelningen vid Polismyndigheten. Polismyndigheten är ansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i Ekobrottsmyndighetens underrättelseverksamhet. Underrättelseverksamheten bedrivs på uppdrag av Ekobrottsmyndigheten och för Ekobrottsmyndighetens syften, dvs. för att förebygga, förhindra och upptäcka grov ekonomisk brottslighet.

Mot denna bakgrund vill Ekobrottsmyndigheten tydliggöra att det är Polismyndigheten som har att svara för den föreslagna uppgiftsskyldigheten vad gäller underrättelseinformation som finns i den underrättelseverksamhet som bedrivs vid Ekobrottsmyndigheten.

Uppgifter som omfattas av sekretess

I betänkandet görs bedömningen att det inte är lämpligt att införa en uppgiftsskyldighet i förhållande till Bolagsverket för uppgifter som omfattas av sekretess enligt 18 kap. 1 och 2 §§ OSL. En sådan uppgiftsskyldighet bedöms i alltför hög grad äventyra det sekretessintresse som gäller för uppgifter av det slaget. Frågan om utlämnade av uppgifter som omfattas av förundersökningssekretess till skydd för det allmänna, ska i stället prövas enligt generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL.

Ekobrottsmyndigheten kan redan i dag lämna uppgifter som omfattas av sekretess enligt 18 kap. 1 § OSL till Bolagsverket med stöd av generalklausulen. Information som är känslig för myndigheternas verksamhet kan dock inte lämnas till Bolagsverket om den riskerar att komma till tredje mans kännedom. Denna risk är uppenbar med hänsyn till Bolagsverkets kommunikationsplikt och regleringen om partsinsyn. För att fler uppgifter från förundersökningar ska kunna lämnas till Bolagsverket måste dessa kunna skyddas från insyn från tredje man.

Det föreslås ingen begränsning av uppgiftsskyldigheten när fråga är om uppgifter som omfattas av annan sekretess än enligt 18 kap. 1 och 2 §§ OSL, exempelvis sekretess enligt 9 kap. OSL (förbud i annan lagstiftning mot att röja eller utnyttja uppgift), 15 kap. OSL, (utrikessekretess), 18 kap. 17, 17 a §§ OSL, (internationellt rättsligt och polisiärt samarbete), eller 35 kap. OSL (sekretess till skydd för enskild i verksamhet som syftar till att förebygga eller beivra brott, m.m.). Ekobrottsmyndigheten har erfarenhet av ärenden som har internationella förgreningar i vilka utrikessekretess enligt främst 15 kap. OSL aktualiserats. Ett utlämnande av uppgifter som omfattas av sådan sekretess skulle kunnat skada myndighetens verksamhet. Även bestämmelserna i 5 § lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar samt 4 kap. 3 § lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder, som föreskriver att användarbegränsningar ska följas oavsett vad som föreskrivs i annan lag eller författning, kan aktualiseras. Ett tydliggörande av hur villkor om användarbegränsningar förhåller sig till den föreslagna uppgiftsskyldigheten bör därför göras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

En alternativ lösning till att endast undanta uppgifter som omfattas av sekretess enligt 18 kap. 1 och 2 §§ OSL från underrättelseskyldigheten är att ge brottsbekämpande myndigheter en ventil innebärande att uppgifter inte behöver lämnas ut om ett utlämnade skulle riskera att skada den utlämnade myndighetens verksamhet (jfr. regleringen i 2 § lagen [2016:774] om underrättelseskyldighet vid viss organiserad brottslighet). Efter att det intresse som sekretessen ska skydda inte längre kan anses ha företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut till verket ska respektive myndighet kunna lämna dessa uppgifter till Bolagsverket. En sådan bestämmelse innebär inte att Bolagsverket permanent undanhålls information som är väsentlig för otillbörlighetsprövningen, den bara fördröjer handläggningen hos Bolagsverket t.ex. i avvaktan på att aktuella utredningsåtgärder ska hinna vidtas i brottsutredningen. Fördelen med en sådan lösning är att även andra uppgifter än de som omfattas av 18 kap. 1 och 2 §§ OSL, som under en viss tid kan vara känsliga, kan undantas från uppgiftsskyldigheten temporärt.

4.18. Särskilt bokslut i samband med fusion

I betänkandet föreslås att skyldigheten att upprätta fusionsbokslut enligt 23 kap. 50 § ABL ska tas bort. Anledningen anges bland annat vara att det inte finns några sanktionsmöjligheter mot bolaget eller företrädarna om ett sådant bokslut inte upprättas. Till exempel omfattas inte fusionsbokslutet av bokföringsskyldigheten enligt bokföringslagen varför bestämmelserna i 11 kap. 5 § BrB inte blir tillämpliga.

Ekobrottsmyndigheten har inte haft några utredningar som avser gränsöverskridande fusioner. Det betyder dock inte att regeln om fusionsbokslut saknar betydelse. Ekobrottsmyndigheten bedömer att den befintliga regeln kan ha en viss brottsförebyggande effekt då ett sådant krav gör det svårare att dölja eventuella oegentligheter under den sista perioden innan bolaget upplöses, till exempel ej redovisade skatter och tullavgifter. Avsaknaden av kraven på fusionsbokslut kan även påverka möjligheten att utreda oredlighetsbrott.

Att behålla regeln om fusionsbokslut strider inte mot EU-direktivet och kan inte anses innebära några stora administrativa kostnader för företagen, eftersom ett seriöst företag ändå måste upprätta dessa handlingar för att uppfylla näringslivets krav på korrekta fusioner, delningar och ombildningar.

Med fler fusioner, ombildningar och delningar ökar riskerna för missbruk och oegentligheter av olika slag. Fusionsbokslut ökar möjligheterna till kontroll. Ekobrottsmyndigheten förordar därför att regeln om fusionsbokslut ska vara kvar. Om det visar sig att regeln om fusionsbokslut inte är effektiv, kan det i stället finnas anledning att t.ex. göra ändringar i bokföringslagen för att införa sanktionsmöjligheter.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Monica Rodrigo. I ärendets slutliga handläggning har tf. rättschefen Eva Bergholm Guhnby deltagit. Strategiska ekorevisorerna Henrik Lundin har varit föredragande.

Monica Rodrigo

Henrik Lundin

Expedition till

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till

ju.L1@regeringskansliet.se

ju.a@regeringskansliet.se